

ØGET KONTROL OG SKÆRPET TILSYN MED ADVOKATER

JUSTITSMINISTERIET

Forord

Advokater er uundværlige for vores retssikkerhed. Deres virke udgør en del af selve kernen af vores retssystem.

Derfor følger der også med hvervet som advokat et stort ansvar. Det har vi som samfund markeret ved at give advokaterne en beskyttet titel, som kræver særlige forudsætninger, og som indebærer både rettigheder og pligter. Som advokat har man monopol på at møde i retten for en klient. Men samtidig forventer vi, at advokaten altid lever op til god advokatskik, der bl.a. betyder, at advokaten skal udføre sit hverv grundigt og samvittighedsfuldt, at sagerne skal fremmes med den fornødne hurtighed, og at advokatens salær skal være rimeligt.

Det er helt afgørende, at vi kan have tillid til, at advokaterne lever op til deres særlige ansvar og følger spillereglerne for deres hverv. Derfor er det også vigtigt, at der er et system med et velfungerende tilsyn og en hurtig og konsekvent håndhævelse, hvis man træder ved siden af.

Desværre har der den seneste tid været historier fremme, der får advokatbranchen til at fremstå i et anderledes dårligt lys. Eksempler på forsvarsadvokater, der har uddelt gaver til sine klienter. Eksempler på forsvarsadvokater, der har uddelt hættetrøjer og genstande med reklamelogoer for deres advokatvirksomhed til indsatte. Eksempler på advokater, der gentagne gange bryder god advokatskik og alligevel kan få lov at fortsætte deres virke.

Eksemplerne tegner desværre et billede af en advokatbranche med nogle brodne kar. Det skader tilliden til hele branchen og dermed til vores retssystem. Det kan og skal vi ikke leve med.

Derfor præsenterer jeg nu et udspil, der skal sætte klarere rammer for advokaterne. Med udspillet foreslår jeg blandt andet et forbud mod, at forsvarsadvokater giver deres klienter gaver og reklamegenstande. Rammerne for tilsynet med advokaterne skal være klarere og samtidig give tilsynet stærkere kompetencer til at sætte ind over for advokater, der bryder god advokatskik. De disciplinære sanktionsmuligheder over for advokater, der træder ved siden af, skal styrkes. Og forsvarsadvokaternes salærkrav i straffesager skal sættes i system, så der bliver større gennemsigtighed.

På den måde sikrer vi, at advokaterne lever op til deres ansvar og den tillid, som vi skal kunne have til dem.

Justitsminister Søren Pape Poulsen

Initiativerne

1. Forsvarsadvokater må ikke uddele gaver
2. Indsatte skal ikke reklamere for advokater
3. Et styrket grundlag for tilsynet med advokater
4. Et målrettet tilsyn
5. Planlægning og dokumentation af tilsynet
6. Whistleblowerordning
7. Fordobling af bødemaksimum i grove sager
8. Betinget frakendelse af beskikkelse (gult kort)
9. Konsekvent frakendelse
10. Klarere rammer for forsvarsadvokaters salær

Implementering og opfølgning

1. Forsvarsadvokater må ikke uddele gaver

Forsvarsadvokater skal ikke give gaver eller merchandise til deres klienter eller klienters pårørende. Det hører ingen steder hjemme, og det kan i værste fald skabe et ubalanceret forhold til klienten.

Forsvarsadvokaters opgave er at forsvare deres klienter i straffesager, og her spiller de en helt central rolle i vores retssamfund. Det er afgørende, at advokatens arbejde ikke bliver påvirket af uvedkommende interesser.

Regeringen vil derfor forbyde, at forsvarsadvokater kan uddele gaver, herunder reklamegenstande, til klienter og klienters pårørende. Almindelig mødeforplejning vil ikke blive anset for at være en gave, men i øvrigt vil der ikke være nogen minimumgrænse.

Advokatrådet fører tilsyn med håndhævelsen af forbuddet og kan indbringe en advokat for Advokatnævnet, hvis forbuddet ikke overholdes. Advokatnævnet kan pålægge sanktioner som ved andre sager for nævnet, herunder bøde.

2. Indsatte skal ikke reklamere for advokater

I dag må forsvarsadvokater efter Advokatnævnets praksis gerne markedsføre sig over for deres egne klienter ved at give visse reklamegenstande til dem, så længe der ikke er tale om klientfiskeri.

Hvis en indsat modtager reklametøj eller andre genstande, der reklamerer for en forsvarsadvokat, kan der imidlertid opstå et afhængighedsforhold mellem den indsatte og advokaten. Samtidig kan gaverne opfattes som en belønning for at begå kriminalitet, hvilket er helt uacceptabelt.

Derfor vil regeringen forbyde, at indsatte i fængslerne må være i besiddelse af tøj og andre genstande, der reklamerer for forsvarsadvokater.

Forbuddet vil give kriminalforsorgens personale mulighed for at inddrage reklametøj og reklamegenstande, ligesom der vil kunne anvendes disciplinærstraf over for indsatte, der overtræder reglerne.

Sammen med initiativet om, at forsvarsadvokater ikke må uddele gaver, sikrer forbuddet, at forsvarsadvokater på enhver måde bliver afskåret fra at reklamere for deres virksomhed i landets fængsler. Reglerne vil dermed medvirke til at beskytte offentlighedens interesser og respekten for advokatbranchen.

3. Et styrket grundlag for tilsynet med advokater

Den tillid, som vi skal kunne have til advokatstanden, afhænger bl.a. af, at vi har et system med et stærkt tilsyn og en hurtig og konsekvent håndhævelse, hvis en advokat træder ved siden af. Et velfungerende tilsyn kræver et stærkt grundlag. Derfor foreslår regeringen at styrke grundlaget for Advokatrådets tilsyn med advokater ved at give rådet en række nye værktøjer:

Krav til advokater om at medvirke til tilsynet

Der skal indføres et nyt udtrykkeligt krav om, at advokater skal medvirke til Advokatrådets tilsyn. Advokatnævnet kan udstede tvangsbøder, hvis en advokat ikke medvirker til at give oplysninger om sin sag ved rådet.

Bedre adgang til oplysninger fra offentlige myndigheder

Rådet skal have bedre muligheder for at indhente oplysninger fra offentlige myndigheder til brug for tilsynet. Det vil bl.a. gøre det lettere for Advokatrådet på et tidligere stadie at opdage advokater, der ikke overholder pligterne som advokat.

Tidligere konsekvens

Rådet skal på et tidligere tidspunkt kunne pålægge en advokat at stille op til kollegial samtale, når rådet har mistanke om, at advokaten ikke overholder sine pligter.

FAKTA OM ADVOKATRÅDET

Advokatrådet er bestyrelsen for Advokatsamfundet, som alle advokater i Danmark skal være medlem af. Advokatrådet fører tilsyn med, at advokaterne overholder deres pligter efter retsplejeloven.

Bedre mulighed for udveksling af oplysninger

- Advokatrådet får mulighed for at indhente oplysninger om specifikke advokater fra:
 - Domstolene om en forsvarsadvokats anmodning om salær i en sag, hvor den pågældende er beskikket
 - Politiet om oplysninger vedrørende en igangværende efterforskning mod en advokat, når den pågældende er sigtet i sagen
 - Anklagemyndigheden om en verserende straffesag mod en advokat, når den pågældende er sigtet i sagen
 - Skattemyndighederne om specificerede skatteoplysninger vedrørende en advokat samt oplysninger om ansøgninger om omkostningsgodtgørelse til bi-stand fra en advokat
- Politiet, anklagemyndigheden, skattemyndighederne og Advokatnævnet får mulighed for at videregive oplysninger om en advokat til Advokatrådet, hvis de nævnte myndigheder selv vurderer, at oplysningerne er relevante for rådets tilsyn med advokater.

- Følgende myndigheder skal af egen drift oplyse Advokatrådet om specifikke hændelser:
 - Domstolene, når der indgives konkursbegæring, begæring om rekonstruktion, fagedretsbegæring, begæring om konkurskarantæne eller tvangsauktionsbegæring mod en advokat, og dette har betydning for advokatens hverv.
 - Kriminalforsorgen, når der foretages politianmeldelse af en advokat for forseelser begået i forbindelse med udførelsen af hvervet som advokat.
 - Anklagemyndigheden, når der rejses tiltale mod en advokat i en straffesag, og der nedlægges påstand om frakendelse af retten til at drive advokatvirksomhed.

4. Et målrettet tilsyn

Advokatrådet skal føre tilsyn med alle advokater og alle advokatvirksomheder. Ingen advokater må føle sig "fredet" for tilsyn.

Samtidig skal tilsynets intensitet og hyppighed afspejle risikoen ved den enkelte advokat. Jo højere risikoen er for, at en advokat vil overtræde sine pligter, desto oftere skal den pågældende have besøg fra Advokatrådet. Advokatrådet skal således i højere grad tilrettelægge sit tilsyn på baggrund af en risikovurdering.

Risikovurderingen kan eksempelvis være baseret på tidligere begåede forseelser, nye afgørelser fra Advokatnævnet, oplysninger indhentet fra offentlige myndigheder, tip modtaget via whistleblowerordningen eller historier i medierne.

Som et supplement til det ordinære tilsyn skal Advokatrådet, hvis der opstår et konkret behov for det, kunne iværksætte tilsynsforanstaltninger med det samme.

Samlet set vil initiativerne kræve, at der tilføres ekstra ressourcer til tilsynet.

5. Planlægning og dokumentation af tilsynet

For at sikre, at tilsynet når ud til alle advokater, og at det har det nødvendige niveau til at fange konkrete problemer, skal tilsynet i højere grad være struktureret og dokumenteret.

Konkret skal Advokatrådet udarbejde en årlig intern plan for rådets tilsynsvirksomhed, der angiver de planlagte – ordinære – tilsynsforanstaltninger. Planen skal afspejle den risikovurdering, som rådet har foretaget.

Med henblik på at kunne følge op på det faktisk udførte tilsyn skal Advokatrådet årligt aflevere en rapport herom til justitsministeren. Rapporten følger op på rådets plan for tilsynsvirksomheden.

Desuden skal rådet udarbejde detaljerede instrukser eller arbejdsprogrammer, der – med den nødvendige tilpasning til risikovurderingen af den enkelte advokat eller advokatvirksomhed – skal følges i forbindelse med tilsynsvirksomheden. Den tilsynsførende skal kunne dokumentere de skridt, der er taget i forbindelse med tilsynet.

6. Whistleblowerordning

Det skal frem i lyset, hvis en advokat overtræder sine pligter. Hvis man som kollega, klient eller i øvrigt oplever, at en advokat optræder på en måde, der kan være i strid med pligterne som advokat, skal man have en let adgang til – også anonymt – at indberette hændelsen til Advokatrådet, der kan inddrage det i overvejelserne vedrørende tilsynet med den pågældende advokat.

Regeringen vil derfor indføre en whistleblowerordning ved Advokatrådet. På den måde kan alle klage til rådet uden risiko for, at oplysninger, der kan kæde ens navn sammen med klagen, kommer tilbage til den advokat, man har klaget over. Advokatrådet skal herefter tage stilling til, hvilken konkret betydning en indberetning skal tillægges i forbindelse med tilsynet.

7. Fordobling af bødemaksimum i grove sager

Som en naturlig forlængelse af et styrket tilsyn skal Advokatnævnet have bedre mulighed for at slå hårdt ned over for advokater, som groft overtræder deres pligter.

Derfor vil regeringen fordoble bødemaksimum. I dag er bødemaksimum på 300.000 kr. I særligt grove tilfælde skal maksimum nu hæves til 600.000 kr. Det svarer til det bødemaksimum, der i dag gælder for Revisornævnets bøder til revisorer.

ADVOKATNÆVNETS AFGØRELSER

Advokatnævnet er et uafhængigt nævn, der træffer afgørelse i sager, hvor der klages over, at en advokat enten har krævet et for højt salær eller har handlet i strid med god advokatskik. Nævnet kan bl.a. træffe afgørelse om at tildede en advokat en bøde på op til 300.000 kr. eller frakende en advokat sin beskikkelse, så den pågældende ikke længere kan fungere som advokat.

I 2017 traf nævnet afgørelse om at tildede en advokat en bøde i 184 sager og frakende en advokat sin beskikkelse i 2 sager. I alt modtog Advokatnævnet 1298 klagesager i 2017.

8. Betinget frakendelse af beskikkelse (gult kort)

Advokatnævnet skal fremover kunne tildele en advokat en betinget frakendelse, når advokaten overtræder sine pligter. Den betingede frakendelse skal ses som en form for "gult kort" og vil kunne anvendes – evt. sammen med en bødesanktion – når advokaten nærmer sig en ubetinget frakendelse.

Advokatnævnet skal desuden have mulighed for midlertidigt at fratage en advokat sin beskikkelse, mens advokatens sag behandles ved Advokatnævnet. Denne sanktion vil kunne anvendes, når der er en overhængende risiko for, at advokaten fortsat vil overtræde forpligtelserne som advokat under sagens behandling.

9. Konsekvent frakendelse

En advokat, der ubetinget har fået frakendt retten til at drive advokatvirksomhed af Advokatnævnet, har krav på at få afgørelsen prøvet ved domstolene. Men det indebærer ikke, at advokaten uden videre skal have adgang til at fortsætte sin virksomhed, mens sagen verserer ved domstolene.

Derfor foreslås det, at retten i alle sager om prøvelse af en ubetinget frakendelse konkret skal tage stilling til, om advokaten skal have lov til at drive advokatvirksomhed, mens sagen verserer ved retten. Det er forventningen, at retten i større omfang end i dag vil beslutte, at en advokat ikke kan få lov til at fortsætte sin advokatvirksomhed under sagen.

FAKTA OM INDBRINGELSE FOR DOMSTOLENE

I dag er udgangspunktet, når en afgørelse fra Advokatnævnet om ubetinget frakendelse af retten til at drive advokatvirksomhed indbringes for domstolene, at indbringelsen har opsættende virkning – dvs. at frakendelsen ikke effektueres, så længe sagen verserer ved domstolene, medmindre retten bestemmer andet.

10. Klarere rammer for forsvarsadvokaters salær

Forsvarsadvokater må under ingen omstændigheder opgive urigtige oplysninger og modtage salær for opgaver, de ikke har udført. I dag har retterne, der tager stilling til forsvarsadvokaters salær i straffesager, ikke de nødvendige redskaber til at vurdere rimeligheden af advokaternes salærkrav. Regeringen vil derfor skabe klarere rammer for forsvarsadvokaters salærkrav.

Konkret foreslår regeringen en række tiltag:

Webbaseret system for anmodning om salær

Regeringen vil indføre et webbaseret system for anmodning om salær i straffesager. Et sådant system skal systematisere forsvarsadvokaternes salæranmodninger og gøre det lettere for dommeren at forholde sig kritisk til kravet.

Indtil systemet er på plads, foreslås det at indføre faste skabeloner, som forsvarsadvokater skal benytte ved anmodning om salær i straffesager.

Taksterne skal afspejle det reelle tidsforbrug

De vejledende takster for forsvarsadvokaters salær fra landsretterne vedligeholdes løbende og ajourføres i takt med den praktiske og teknologiske udvikling, så taksterne afspejler det konkrete tidsforbrug.

Fælles retningslinjer for dommere

Der skal udarbejdes fælles retningslinjer for dommere, så det bliver tydeligt, hvor langt den enkelte dommer forventes at gå for at undersøge tilfælde med mulig salær snyd.

Implementering og opfølgning

Udspillet skal sætte klarere rammer for advokaterne og sikre, at der er et system med et velfungerende tilsyn og en hurtig og konsekvent håndhævelse, hvis en advokat træder ved siden af. Det er nødvendigt for tilliden til, at advokater lever op til deres særlige ansvar i forhold til retssystemet.

Justitsministeriet vil derfor have fokus på implementeringen og effekten af initiativerne i udspillet. På den baggrund vil Justitsministeriet efter en periode på ca. 2-3 år, hvor initiativerne har været sat i værk, foretage en vurdering af deres effekt i praksis. Efter et år vil justitsministeren indkalde retsordførerne til en foreløbig status.

Dato

02.07.2018

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Telefon

72 26 84 00

Email

jm@jm.dk

Foto

Colourbox

